

Тільки в цьому випадку відбудеться перетворення культууроутворюючого символу «здоров'я» у сенс життя сучасної молоді, тому що індивідуальна картина здоров'я стане значенневою системою особистості.

Проблема орієнтації всієї системи освіти на здоров'язберігаюче навчання й виховання без усяких натяжок і перебільшень, може бути названа проблемою номер один як за актуальністю сьогодні, так і за статистичним значенням для розвитку.

Отже, можемо зробити висновок, що здоров'я є базою ефективної життєдіяльності особистості, передумовою максимального розкриття можливостей кожної людини. Від його формування, яке потрібно починати із раннього віку (поліпшення стану здоров'я, рівня набуття знань та професійних навичок), а також максимального використання для праці, відпочинку, культурної, суспільної та політичної діяльності, в першу чергу, і залежить ефективність розвитку людства.

Література:

1. Амонашвили Ш. А. *Личностно-гуманная основа педагогического процесса* : [учеб. пособие] / Ш. А. Амонашвили. – Минск : Университет, 1990. – 500 с.
2. Макаренко А. С. *Коллектив и воспитание личности* / А. С. Макаренко. – М. : Педагогика, 1972. – 333 с.
3. Сухомлинський В. О. *Вибрані твори в 5 томах* / В. О. Сухомлинський. – К. : Рад. школа, 1980. – Т. 5. – 678 с.

Крих Г. Р.,
психолог Тернопільської загальноосвітньої
школи I-III ступенів №8

ПРОФЕСІЙНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ У ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

Проблема професійного та особистісного розвитку є завжди актуальною, така ситуація обумовлюється значимістю професійної діяльності в житті людини. Успішність професійної самореалізації обумовлена особистісними характеристиками. Тому теоретичні та прикладні дослідження багатьох науковців зосереджені на вивченні особистісного і професійного розвитку фахівців [1]. Поєднання двох аспектів прояву суб'єктності дає змогу визначити передумови та обставини появи особистісної зрілості і майстерності професіонала.

Професійний розвиток особистості фахівця – процес безперервний, він вимагає постійної роботи над собою, своїм професійним становленням, вдосконаленням, накопиченням, розвитком професійного й соціального досвіду, творчого потенціалу і т. ін.

Сучасний цивілізаційний розвиток, науково-технічний прогрес вимагають від особистості сучасного фахівця прояву максимального професіоналізму, креативності, гнучкості. Тому на сьогодні мало лише «знати та вміти» у

професійному аспекті, а треба зуміти вистояти та втриматись у конкурентному просторі. Це, передусім, потребує від особистості професіонала прояву характеристик суб'єкта.

Професійне становлення фахівця – складний, безперервний процес «проектування» особистості. Обізнаність в своїй майбутній спеціальності сприяє розвитку активності учня, формуванню особистісної моделі саморуку до професійних вершин та професійної майстерності. Саморух особистості до вершин професіоналізму включає, згідно з Е. Ф. Зеєром, п'ять стадій: оптація, професійна підготовка, професійна адаптація, професіоналізація, професійна майстерність [2]. У юнацькому віці відбувається перша стадія: «оптації» (лат. optatio – бажання, обрання) – формування особистісних намірів, усвідомлений вибір професії з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей. При цьому дуже важлива участь шкільного психолога, який має ознайомити учня із різноманітною кількістю професій, зорієнтувати у виборі, визначити індивідуальні властивості та особливості кожного.

У межах загальноосвітнього навчального закладу відбувається професійне самовизначення учнів. Під останнім ми розуміємо результат особистісного пошуку, вибору та формування ставлення до певного виду професійної діяльності. Професійне самовизначення є етапом особистісного самовизначення та організацією власного життєвого шляху. Передусім, це суб'єктивне узгодження соціальних вимог та особистісних потреб у розумінні перспектив та можливостей особистісної самореалізації. Результатом професійного самовизначення в межах навчального закладу є формування внутрішнього системного уявлення щодо функціональних завдань та обов'язків у безпосередньому фаховому діянні.

У професійному самовизначенні важливого значення набуває мотивація, яка нами розглядається як подвійним феномен, з однієї сторони – це спонукання, яка нав'язується індивіду ззовні, а з іншого – це глибоке внутрішнє самоспонування.

Професійна мотивація є внутрішнім рушійним чинником розвитку професіоналізму особистості, її слід формувати в учнів за такими напрямками: формування мотивів та потреб професійного розвитку; формування сукупності знань, умінь та навичок професійної компетентності, водночас з розвитком мотивів до самовиховання, саморозвитку, самостійності; оцінка набутих професійних здібностей та порівняння їх із еталонами, зразками досконалої професійної діяльності.

Література:

1. Бригадир М. Б. Проблеми особистісної готовності психологів до професійної діяльності / М. Б. Бригадир // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки». – 2016. – Випуск 5. – Т. 1. – С. 29-33.

2. Фирсов М. В., Буденова Е. Г. *Теория социальной работы: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / М. В. Фирсов, Е. Г. Буденова/ – М. : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. – 432 с.*

*Ланін І. Д.,
соціальний педагог Чортківської
ЗОШ-інтернату I-III ступенів*

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ

Ми живемо у світі, що дуже швидко змінюється. Ці зміни стосуються усіх сфер нашого життя і вимагають від нас, педагогів, визначити нову мету навчання та виховання – розвиток інноваційної особистості, здатної до життєтворчості та самореалізації в нових соціальних умовах незалежної України.

Важливою рисою інноваційного потенціалу особистості є *внутрішня свобода*. Для її становлення потрібно постійно створювати для учнів ситуації вибору, причому як у навчальній, так і в позакласній діяльності. Ситуація вибору стимулює пізнавальний інтерес, відчуття відповідальності та власної гідності. Вибір учнями напрямів і завдань для самостійної роботи, гнучка система організації навчально-виховного процесу з урахуванням здібностей, нахилів, побажань учнів та їх батьків, можливість реалізувати себе в обраних видах діяльності є головною умовою формування внутрішньої свободи та відповідальності особистості.

Зростання напруженості та темпу життя ставить особливі вимоги до розвитку таких якостей особистості, як *емоційна стабільність та стресостійкість*. Головною стратегією формування цієї важливої риси-якості сучасної особистості є розвиток емоційного інтелекту, вміння керувати власними емоціями та протистояти стресам. Проблема становлення емоційної культури особистості, розвиток емпатії є сьогодні одним з найбільш важливих завдань кожного вчителя, першочергово класного керівника як головного вихователя і наставника учня. Проте у процесі психолого-педагогічного супроводу розвитку особистості дитини існує ще один не менш актуальний напрямок – надання психологічної допомоги у травмувальних ситуаціях, стресах. Такі стреси дитина часто не спроможна подолати сама, на допомогу їй повинен прийти дорослий, передусім вчитель, класний керівник, психолог, батько чи мати.

Для інноваційно зорієнтованої, креативної особи дуже важливою є *адекватна самооцінка*. Правильна самооцінка – визначальний фактор становлення позитивної Я-концепції особистості. Вона є основою розгортання певного сценарію життя людини, який, формуючись і закріплюючись у дитячому віці, стимулює процеси її саморозвитку та самореалізації. Саме тому дуже важливо у системі виховної роботи створити умови для розвитку достатньо високої, але адекватної самооцінки. Для цього учень повинен краще пізнати себе, розкрити власні